



Мукачівський державний університет
Кафедра психології
Кафедра англійської мови, літератури з методиками навчання
Мукачівська міська рада
Малопольський державний університет імені Вітольда Пілецького в м.
Освенцім
Поморська академія у Слупську



**Akademia
Pomorska
w Słupsku**



СТАНОВЛЕННЯ ОСОБИСТОСТІ ПРОФЕСІОНАЛА У ПОСТКОВІДНОМУ ПРОСТОРИ

Збірник тез доповідей за матеріалами
Міжнародної науково-практичної конференції

Мукачево

12 – 13 т р а в н я 2 0 2 2 р.

*Рекомендовано до поширення через мережу Інтернет
вченою радою Мукачівського державного університету
(протокол № 18 від «10» травня 2022 р.)*

С 11

Становлення особистості професіонала у постковідному просторі :
збірник тез доповідей за матеріалами Міжнародної науково-практичної конференції (12-13 травня 2022 р., м. Мукачево). Мукачево : Вид-во МДУ, 2022. 199 с

У збірнику представлено тези доповідей за матеріалами Міжнародної науково-практичної конференції «Становлення особистості професіонала у постковідному просторі». Учасниками конференції розглянуто проблеми становлення особистості професіонала у постковідному просторі з метою вироблення рекомендацій та реалізації комплексного наукового підходу щодо підвищення соціально-адаптаційних компетентностей особистості у професійній сфері; поширення проблематики прикладних досліджень у психолого-педагогічній сфері; вивчення особливостей формування та розвитку професійно значущих особистісних якостей.

Видання розраховане на науковців, педагогів, викладачів, аспірантів та студентів, які займаються науково-дослідною роботою.

Редакційна колегія:

Щербан Т.Д. – д-р психол. наук, професор (голова);

Гоблик В.В. – д-р екон. наук, професор;

Теличко Н. В. – д.пед.наук, професор

Корнієнко І.О. – д. психол. наук, професор;

Брецько І.І. – канд.психол.наук, доцент;

Воронова О.Ю. – канд. психол. наук, доцент;

Кравченко Т.М. – доктор філософії;

Бучмей І.І. – провідний фахівець кафедри психології.

Відповідальність за достовірність фактів, власних імен, цитат, цифр та інших відомостей несуть автори публікації.

Лосієвська О. Г., Ляшко А. О. Сімейна медіація як альтернативний спосіб вирішення суперечок.....	58
Марценюк М.О. Моделі супроводу навчання студентів з інвалідністю.....	60
Марценюк М.О., Богдан Ю.В. Дослідження рівня розвитку асертивності підлітків.....	62
Марценюк М.О., Васько Х.І. Формування психологічних чинників булінгу серед учнів підліткового віку.....	64
Марценюк М.О., Мерчук-Тарасова Ю.В. Функції і специфіка передшлюбного періоду в життєвому циклі сім'ї.....	67
Пелешенко О.В., Ільченко О.В. Селфхарм. Аутоагресивна поведінка – проблема сучасності.....	69
Подорожний В.Г., Нетичук Ю.М. теоретичний аналіз феномену відчуження у студентському віці.....	71
Прокопович Л.С. Мовне вираження емоцій у романі т. П'янкової «чужі гріхи».....	73
Столяренко О. Б., Куриця А.І. Професійне самовизначення учнівської молоді в умовах сучасної сільської школи.....	75
Фенчак Л.М. Детермінанти оновлення змісту професійної підготовки майбутніх педагогів.....	77
Штих І.І., Динис А.В. Запобігання булінгу в закладах освіти: психолого – педагогічний аспект.....	79
Штих І.І., Дудаш К.М. Дослідження міжкультурної компетентності особистості: теоретичний аспект.....	81
Щербан Т.Д., Варга В.С., Кисляк Н.С. Особливості прояву тривожності у старшокласників.....	83
Щербан Т.Д., Брецько І.І., Халаїм О.А. Виникнення образи у особистості, як деструктивна форма поведінки.....	85
СЕКЦІЯ 2. ПСИХОЛОГІЧНО-СОЦІАЛЬНІ ДЕТЕРМІНАНТИ	88
СТАНОВЛЕННЯ ОСОБИСТОСТІ У ПОСТКОВІДНОМУ ПРОСТОРІ	
Алмашій І.І. Екоспрямованість в управлінні колективом.....	88
Бабатіна С.І. Особливості психологічної стійкості особистості у зрушеній системі життєздійснення.....	89
Барчі Б. В., Гичка І. А. Особливості психологічного стану здобувачів освіти в період дистанційного навчання.....	91
Барчі Б. В., Митровці В.М. Психологічний самозахист в кризових ситуаціях.....	93
Барчі Б. В., Скиба В.М. Психологічне благополуччя в період пандемії.....	95
Bidasiuk N. V. Preparing graduate students to online job interview.....	98
Воронова О.Ю., Біша Х.В., До проблеми самореалізації молоді в освітньому процесі.....	100
Галецька І. І., Кліманська М. Б., Перун М. Б., Кліманська Л. Д. Дистанційне навчання як норма реальності.....	102
Горшкова Г. В. Особистісне зростання майбутніх вчителів-логопедів у постковідному освітньому просторі.....	104
Коломієць Л. І. , Гринчак Ю. В. Емпіричні показники оптимізму осіб юнацького віку.....	106
Корнієнко І.О. Посттравматичний стресовий розлад в наслідок пандемії у медичних працівників.....	108
Моргун А.В. Завдання та принципи побудови бібліотерапевтичного процесу.....	109
Педоренко В.М. Особливості мотивації навчальної діяльності студентів у постковідний період.....	111
Пелешенко О.В., Іванова К.І. Вплив особистісної тривожності на процес адаптації у зв'язку з запровадженням дистанційного навчання під час пандемії covid-19.....	113

дослідження питань педагогіки та методик навчання у початковій школі, проведення науково-практичних конференцій різного рівня тощо.

На основі результатів дослідження щодо даного питання нами виявлено, що тривають пошуки стимулів які сприяють активізації навчально-пізнавальної діяльності здобувачів вищої освіти. Для цього потрібна співпраця між учасниками навчального процесу, переосмислення стимулів, які використовувалися раніше і давали позитивний результат. Потреба у творчій активності фахівців у початковій школі і розвитку їх інноваційного мислення щодо уміння конструювати, оцінювати та раціоналізувати навчальний процес швидко зростає. Вирішення цих проблем багато в чому залежить від обраної технології навчання майбутніх фахівців. Саме тому досить гостро постає питання про те, як мають проводитися заняття в сучасному ЗВО, які педагогічні технології, методи навчання або методики необхідно використовувати.

Література

1. Лук'янова Л. Чинники мотивації навчання дорослої людини. / Л. Лук'янова // 2013. – Режим доступу: <http://lib.iitta.gov.ua/7671/1/2013>
2. Мельник Ю. В. Формування професійного іміджу майбутнього педагога важлива складова фахової підготовки / Ю. В. Мельник, Л. М. Фенчак // Нова українська школа: стратегія розвитку особистості [Електронний ресурс]: збірник тез доповідей II Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції (15 лютого 2021 р., Мукачєво) / за заг. ред. Г. В. Товканець. – Мукачєво : МДУ, 2021. – С.94-95
3. Суліма Є. Інноваційні виклики сучасності й динаміка модернізації національної освіти / Є. Суліма // Вища школа : наук.-практ. вид – 2013. – № 7. – С. 7–12.
4. Рідкоус О. В. Підготовка вчителя початкових класів до самоосвітньої діяльності як складова його професійного розвитку / О. В. Рідкоус // Тавр. вісн. освіти. – 2013. – № 2. – С. 94–101.
5. Фенчак Л. М. Професійний саморозвиток як базова складова компетентності майбутнього педагога / Л. М. Фенчак, К. Ю. Фурдела // Освіта і формування конкурентоспроможності фахівців в умовах євроінтеграції : збірник тез доповідей IV Міжнародної науково-практичної конференції (22-23 жовтня 2020 р., м. Мукачєво) / гол.ред. Т.Д. Щербан. – Мукачєво : МДУ, 2020. – С.326-327.

УДК 159.922.7:364.63:373(043.2)

ШТИХ І.І., ДИНИС А.В
Мукачівський державний університет

ЗАПОБІГАННЯ БУЛІНГУ В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ: ПСИХОЛОГО – ПЕДАГОГІЧНИЙ АСПЕКТ

Сучасний життєвий контекст не виключає явища насильства з процесів навчання і виховання, оскільки розбудова системи освіти в Україні відбувається у складних соціокультурних умовах та в ситуації загострення негативних явищ в освітньому середовищі. Зокрема, майже в кожному закладі освіти існує проблема булінгу. Булінг (bullying, від англ. bully – хуліган, забіяка, задирака, грубіян, насильник) – це форма психічного насильства у вигляді

утиску, дискримінації, цькування, бойкоту, дезінформації, псування особистих речей, фізичної розправи тощо. Це поняття означає тривалий процес свідомого жорстокого ставлення (фізичного та психічного) з боку дитини або групи до іншої дитини або інших дітей, які не здатні захистити себе в даній ситуації. [1]

Дослідження впливу насильства на особистість в ранньому юнацькому віці, коли образ Я як продукт самосвідомості проходить важливий етап розвитку є особливо актуальним. В цей віковий період вплив будь-якого виду насильства накладає на особистість свій відбиток. Дослідження самого феномену насильства в освітньому середовищі, його витоків, форм і причин, є особливо актуальним у зв'язку з тим, що воно здатне руйнувати безпеку освітнього середовища і негативним чином позначатися на побудові міжособистісних відносин між суб'єктами освітнього процесу та розвитку особистості того, хто навчається. [2]

Метою нашого дослідження є вивчення психолого-педагогічних умов запобігання булінгу та особистісних характеристик учнів – учасників булінгу. Об'єктом дослідження є явище булінгу в закладах освіти. Предметом дослідження – психолого – педагогічні умови запобігання булінгу в закладах освіти.

Проведене нами емпіричне дослідження із використанням авторської анкети, методик визначення рівня агресії, стратегій поведінки в конфлікті, суб'єктивного локусу контролю показало, що ситуація булінгу в освітньому середовищі носить тривалий і систематичний характер і проявляється в таких формах як приниження, плітки, інтриги, загрози, а часом вчинення булінгу є час перерви або до і після уроків. За нашими даними акт булінгу спостерігали 71% опитуваних дівчат і 46,6% хлопців. Найбільше актів булінгу діти спостерігали в шкільному приміщенні, на шкільному подвір'ї, в приміщенні класу. Безпосередню участь у булінгу брали участь 7,1% дівчат і 40% хлопців. Жертвами булінгу визнали себе 21,4% дівчат і 13,3% хлопців. У безпеці в своєму класі почувають себе 64,3% дівчат і 86,7% хлопців, і це доводить, що шкільне середовище є менш безпечним саме для дівчат.

Виявлено, що дівчата більш толерантні до прояву насильства, ніж хлопці. 43% вказало, що жертва може бути сама винною у скоєнні над нею булінгу. Серед хлопців цей показник 13%. Щодо проявів агресії, то частіше в даному середовищі практикується підозрілість, фізична та вербальна агресія, роздратування, найменше – почуття провини. Проте ці показники на середньому рівні, а не на високому. Індекс ворожості вищий у дівчат, як і індекс агресивності. За шкалою інтернальності ми виявили, що існує кореляція між індексом інтернальності й показником вербальної агресії у даній вибірці. Отже, агресія переважно проявляється приховано, внутрішньо – роздратуванням, образою, вербальною агресією, почуттям провини. Щодо стилів поведінки в конфлікті, то у нашій вибірці переважає компроміс, а найменше – суперництво.

Гендерні стереотипи також нерідко стають причиною насильства в освітній організації. Ми виявили чіткі гендерні відмінності у ставленні до

насильства в освітньому середовищі. Для хлопчиків-підлітків характерно слідування традиційно прийнятим гендерним стереотипам про те, що якщо вони хочуть бути прийнятими спільнотою однолітків, потрібно бути сильним, владним і жорстоким. А ось уявлення про те, яка поведінка відповідає поняттю «норма», а яке є відхиленням, у них недостатньо сформована.

Отримані дані не доводять на пряму схильність до булінгу у осіб досліджуваної вибірки, проте вказують на особливості психічної організації дітей, на їх поведінкові патерни та ризики віктимізації. Дослідження доводить, що профілактична робота із запобігання булінгу та насильству в школі є необхідною у сучасному освітньому середовищі. Пріоритетними напрямками роботи психолога зі школярами повинні стати: зниження проблемних переживань «жертв» в області взаємин з однолітками і протилежної статі, власної особистості і школи; розвиток адекватного розуміння себе, адекватної самооцінки; розвиток умінь у пізнанні інших людей, підвищення впевненості в собі в соціумі, формування навичок оволодіння своїм емоційним станом, зняття емоційної напруги.

Рівень віктимізації і поширеність насильства в шкільному середовищі можна значно знизити, проводячи систематичну роботу з подолання агресії і булінгу в шкільному середовищі, враховуючи соціокультурні чинники, гендерні та статеві відмінності шкільного клімату, норм і правил поведінки, культури спілкування дорослих з дітьми та підлітками.

Література

1. Лушпай Л.І. Шкільний булінг як різновид суспільної агресії. Наукові записки Нац. ун-ту «Острозька академія». Серія : Філологічна. / Л.І.Лушпай. – 2013. Вип. 33. – С. 85.

2. Стельмах С. Булінг у школі та його наслідки / С. Стельмах // Гуманізація навчально-виховного процесу: збірник наукових праць / [За заг. ред. проф. В. І. Сипченка]. – Вип LVI. – Слов'янськ: СДПУ, 2011. – С. 431-440.

УДК 159.923.2:316.722:316.77-047.37(045)

ШТИХ І.І., ДУДАШ К.М
Мукачівський державний університет

ДОСЛІДЖЕННЯ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ОСОБИСТОСТІ: ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ

Тривалий історичний досвід розвитку людства переконує, що в основі потреби спілкування людей один з одним лежить їхнє споконвічне бажання пізнати щось невідоме і незвичайне. Однак реалізація пізнавальних інтересів взаємодіючих сторін залежить від їхньої здатності до міжкультурного спілкування, оскільки знання його специфіки та особливостей дозволяє значно полегшити міжкультурні контакти і пом'якшити конфлікти. У цьому контексті особливого значення набувають питання сутності та структури міжкультурної компетентності, механізму її формування, розробки методології дослідження та методики її навчання починаючи з молодшого віку.



МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>